

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets inbreidingslocatie Wapenveld

projectnummer: P000786

Onderwerp: Beknopte natuurtoets inbreidingslocatie Wapenveld
Datum: 30-11-2021

Inleiding

KADER

De initiatiefnemer is van plan om woningbouw te realiseren op een locatie aan de Gruttoweg in Wapenveld. Hiervoor wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd.

Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de natuurtoets op 8 november 2021 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: bewolkt, droog, circa 10 °C en een zwakke wind.

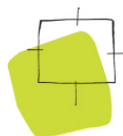
PLANGEBIED EN PLANNEN

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van Wapenveld (figuur 1 en foto's 1 t/m 4). Het wordt begrenst door de Nachtegaalweg in het westen, een fietspad met bomenrij in het oosten en woonerven aan de noord- en zuidzijde. Het plangebied bestaat grotendeels uit een agrarisch graslandperceel. De aanwezige bebouwing betreft een leegstaande kleine paardenstal in het zuiden van het plangebied. Deze stal is opgebouwd uit hout met een golfplaten zadeldak. De opgaande beplanting bestaat uit eiken langs de randen van het plangebied. Ten westen van de paardenstal is opslag van jonge bomen en braamstruweel aanwezig. Er is geen permanent oppervlaktewater aanwezig.

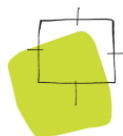
De plannen bestaan uit de bouw van circa 23 woningen op het huidige grasland. Hiervoor wordt de aanwezige paardenstal gesloopt, vegetatie verwijderd en wordt grond vergraven. Er wordt ervan uitgegaan dat vanwege de realisatie van een toegangsweg mogelijk struiken langs het fietspad aan de oostzijde van het plangebied worden verwijderd.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Figuur 1. Locatie van het plangebied (rood). Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl.

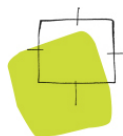
Foto's 1 t/m 4. Impressie van het plangebied op 8 november 2021. Linksboven: het aanzicht richting de zuidelijke punt van het plangebied. Rechtsboven: de paardenstal met het braamstruweel. Linksonder: zicht op het noordelijk deel van het plangebied met links de grens met een van de erven. Rechtsonder: zicht richting het oosten.

Soortbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatstgenoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste vijf jaar in de Nationale Database Flora en Fauna² (8 november 2021, 15:26:25) blijkt dat in de directe omgeving (0 - 1 km) van het plangebied diverse beschermde diersoorten bekend zijn. Het betreft vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, amfibieën, reptielen en enkele ongewervelden

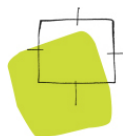
Het grasland in het plangebied bestaat voornamelijk uit algemene gras- en plantensoorten, zoals Engels raaigras, zachte ooievaarsbek, smalle weegbree en paardenbloem. Deze soorten duiden op voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden.

Overige beplanting in het plangebied bestaat voornamelijk uit soorten als conifeer, hulst, esdoorn en braam aan de zuidzijde van het plangebied bij de paardenstal, en eik en kardinaalsmuts langs het fietspad aan de oostzijde van het plangebied. Beschermde plantensoorten zijn niet bekend uit de omgeving van het plangebied (NDFF). Gezien de terreingesteldheid en voedselrijkdom zijn beschermde plantensoorten ook niet in het plangebied te verwachten.

Onder het golfplaten dak van de kleine paardenstal zijn geen nesten aangetroffen. Ook biedt het dak geen mogelijkheden voor huismus om een nest te maken. Er zijn ook geen huismussen gehoord in bijvoorbeeld de hulst of de coniferen. De paardenstal staat leeg, dus er is ook geen stro, voedsel of iets dergelijks aanwezig. Geschikte invliegopeningen voor gierzwaluw, zoals nokpannen, zijn in de paardenstal ook niet aanwezig. Nesten van broedvogels met een jaarrond beschermd nest, zoals buizerd en sperwer, zijn niet aangetroffen in de bomen langs het fietspad. Het plangebied zal mogelijk wel een klein onderdeel vormen van het foerageergebied van vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals de uit de directe omgeving bekende buizerd (NDFF). In de struiken en bomen in het plangebied kunnen algemene vogels, zoals houtduif, merel en heggenmus, tot broeden komen. Nesten van deze soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

In de opgaande beplanting in het gebied zijn geen holtes of scheuren aanwezig die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. De wanden van de paardenstal bestaan enkel uit deels overlappende houten planken zonder extra aftimmering aan de binnenzijde. Op sommige plekken sluiten deze niet goed op elkaar aan. De zo ontstane ruimtes zijn echter zo smal en vatbaar voor tocht of weersinvloeden dat ze ongeschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Daarnaast wordt de aanvliegroute van de ene kopse kant geblokkeerd door beplanting en op de andere kopse kant door verlichting in de nok.

² De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in Nederland. Nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door soortexperts gevalideerd.

Verder is geen enkele opening in het pannendak aanwezig, waar vleermuizen in kunnen vliegen. Het golfplaten dak biedt daarnaast geen geschikt microklimaat voor vleermuizen door het snelle opwarmen en afkoelen van de platen.

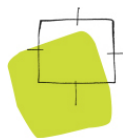
Wel kan het plangebied onderdeel vormen van het foerageergebied van soorten als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis, die uit de directe omgeving van het plangebied bekend zijn en die vaak binnen de bebouwde omgeving foerageren (NDFF). In het plangebied zijn geen groenstroken aanwezig die een onderdeel vormen van een doorgaande structuur van opgaande beplanting. De aanwezigheid van een essentiële vliegroute voor vleermuizen kan daardoor worden uitgesloten.

Het grasland en het braamstruweel in het plangebied vormt geschikt leefgebied voor een aantal grondgebonden zoogdiersoorten, zoals de uit de omgeving bekende soorten haas, veldmuis, egel, bosmuis en rosse woelmuis (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Gelderland een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb.

In de directe omgeving van het plangebied is het voorkomen van de niet-vrijgestelde steenmarter, wezel, bunzing, das, bever, eekhoorn en waterspitsmuis bekend (NDFF). Geschikt leefgebied voor steenmarter, wezel of bunzing – zoals houtstapels of takkenrillen om nesten in te bouwen of waterpartijen – is niet aanwezig binnen het plangebied. De paardenstal heeft geen geschikte nestgelegenheid voor steenmarter, door de afwezigheid van geschikte wegkruipplekken of een zolder. Ook zijn er geen sporen van steenmarter in en om de stal aangetroffen. In het bosgebied aan de zuidzijde kunnen wel wezel en steenmarter voorkomen en deze kunnen incidenteel in de randen van het plangebied of in de strook langs het fietspad foerageren.

In het plangebied zijn geen burcht of sporen van das aangetroffen, zoals wissels of dassenputjes. Vanwege de ligging binnen de bebouwde kom is het ook weinig geschikt als leefgebied voor das. Voor waterspitsmuis en bever ontbreekt geschikt leefgebied in de vorm van watergangen. Tot slot zijn geen nesten van eekhoorn waargenomen in de bomen binnen het plangebied.

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater worden hooguit incidenteel enkele exemplaren van algemene amfibieënsoorten, zoals gewone pad en bruine kikker verwacht (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Gelderland een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb. Uit de omgeving van het plangebied zijn de niet-vrijgestelde, kamsalamander, rugstreeppad en poelkikker bekend (NDFF). Geschikt voortplantingswater voor deze soorten is niet aanwezig in het plangebied. Geschikt landbiotoop voor de meer mobiele rugstreeppad, zoals kale bodem met vergraafbare grond, is eveneens niet aanwezig. Deze en andere niet-vrijgestelde amfibieënsoorten zijn door het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving niet te verwachten in het plangebied.

Uit de omgeving zijn beschermde reptielensoorten hazelworm en zandhagedis bekend. Het plangebied grenst aan een bosgebied, waar de hazelworm kan voorkomen. Met name in de zuidrand van het plangebied, bij het braamstruweel, kan de aanwezigheid van hazelworm niet uitgesloten worden. Voor zandhagedis ontbreekt potentieel leefgebied, zoals heide of zandverstuivingen.

De uit de NDFF bekende beschermde dagvlinders grote vos, grote weerschijnvlinder en sleedoornpage, worden niet binnen het plangebied verwacht vanwege het ontbreken van geschikte waardplanten. Overige beschermde soorten uit de soortgroepen vissen en ongewervelden zijn in de directe omgeving niet bekend (NDFF). Het plangebied biedt beschermde soorten van deze soortgroepen ook geen geschikt leefgebied.

TOETSING

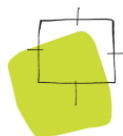
Als gevolg van bouw van de woningen gaan geen jaarrond beschermde nestplaatsen of verblijfplaatsen van vleermuizen en niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdieren verloren. Bij de uitvoering van het plan verandert het plangebied als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten en voor vleermuizen, maar zal niet geheel ongeschikt worden. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten en vleermuizen door verlies van foerageergebied, treden niet op.

Voor de overige vogelsoorten geldt dat, indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van algemene vogelsoorten kunnen worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Het plangebied is hooguit marginaal geschikt als foerageergebied door onvoldoende dekking. In de directe omgeving is in ruime mate alternatief en hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op kleine marterachtigen treden niet op.

Als gevolg van de plannen kunnen leefgebied of verblijfplaatsen van hazelworm verloren gaan. Nader onderzoek is nodig om de aan of afwezigheid aan te tonen.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrij-

stellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Gelderland. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedsbescherming

Voor het onderhavige plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

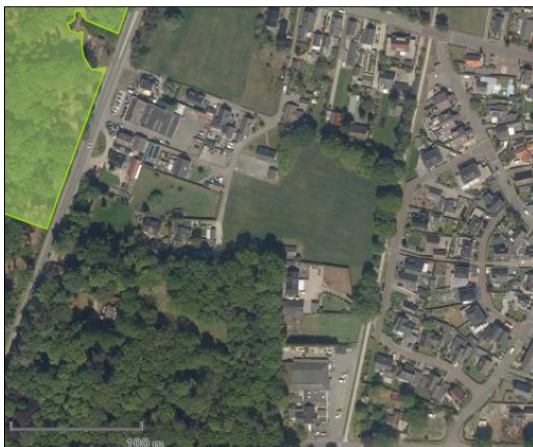
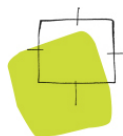
In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

GELDERS NATUURNETWERK EN GROENE ONTWIKKELZONE

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. In de provincie Gelderland wordt het NNN Gelders Natuurnetwerk (GNN) genoemd. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het GNN is voor provincie Gelderland uitgewerkt in de Omgevingsvisie Gelderland en de Omgevingsverordening Gelderland (provinciaal ruimtelijk natuurbeleid). Vanuit de Omgevingsverordening Gelderland worden behalve de GNN-gebieden, ook gebieden aangewezen als Groene Ontwikkelingszone. In gebieden die zijn aangewezen als Groene Ontwikkelingszone worden geen grootschalige ontwikkelingen mogelijk gemaakt, maar kleinschalige ontwikkelingen die niet leiden tot een significante aantasting van de kernkwaliteiten van het gebied zijn wel toegestaan.

INVENTARISATIE

Het plangebied ligt op 150 m ten oosten van het dichtstbijzijnde, in kader van de Wnb beschermde, Natura 2000-gebied 'Veluwe' (figuur 2). Een rechthoekig deel in het zuiden van het plangebied met een oppervlakte van circa 550 m² is aangewezen als GNN (figuur 3.) Dit stuk bestaat op het moment uit een deel braamstruweel, een opslag van hooibalen en weiland. Een zeer kleine strook ten zuiden van de paardenstal is aangewezen als GO.

Figuur 2. In groen de omgrenzing van Natura 2000.

Figuur 3. In donkergroen het GNN, in lichtgroen GO.

Bron: Ruimtelijke plannen.nl

TOETSING

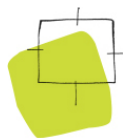
Het plangebied ligt niet in of grenst niet aan Natura 2000-gebied 'Veluwe'. Hierdoor zijn in potentie effecten alleen mogelijk door externe werking. Het plangebied is gescheiden van het Natura 2000-gebied door bebouwing en wegen. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van het plan, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Er kan echter in potentie wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied. Daarom dient een AERIUS-berekening te worden gemaakt waaruit blijkt of tijdens de gebruiksfase al dan niet sprake is van een stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/ja in stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden.

Eventuele toename van stikstofdepositie als gevolg van bouwwerkzaamheden in de aanlegfase is op basis van de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering vrijgesteld van vergunningsplicht

Ruimtelijke ontwikkelingen binnen het GNN worden alleen toegelaten als die geen nadelige gevolgen hebben voor de kernkwaliteiten, oppervlakte of samenhang als bedoeld in de bijlage Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone van de Omgevingsverordening Gelderland.

De provincie heeft aangegeven dat het stukje GO buiten beschouwing mag worden gelaten, dit lijkt een tekenfout.

Het stukje GNN valt binnen het Kernkwaliteit deelgebied: Wezep - Hattem - Wapenveld met de volgende kernkwaliteiten:

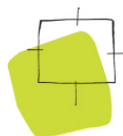
- Overgangsgebied tussen de Veluwe, de Randmeerkust en de IJsselvallei met alle gradiënten en kwelzones die daarbij horen.
- Onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe.
- Een klein deel van dit gebied is onderdeel van Natura 2000-gebied Veluwe met de bijbehorende habitats en soorten.
- Ecologische verbinding naar de IJsselvallei en Overijssel via Hattemer Poort (terrein Berghuizer Papier).
- Leefgebied das.
- Leefgebied steenuil.
- Leefgebied kamsalamander.
- Sprengencomplex bij Hattem.
- Cultuurhistorische waarden van o.m. nederzettingen, oude ontginningen (enken) en boerderijen.
- Kleinschalig landschap met veel opgaande landschapselementen.
- Abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, grondwaterreservoir.

Het stukje GNN in het plangebied heeft weinig waarde voor deze kernkwaliteiten. Het betreffende stukje GNN is reeds jarenlang in gebruik als weiland. Het is te klein van oppervlakte om te dienen als overgangsgebied en dient niet als een ontbrekende schakel in een ecologische verbinding. Ook is het gezien de ligging geen belangrijk onderdeel van een kleinschalig landschap, of leefgebied van soorten.

Met de uitvoering van de huidige plannen (woningbouw) gaat circa 550 m² aan GNN verloren. Bij het uitvoeren van de plannen gaat de samenhang met het aanliggende GNN niet verloren. Op het moment is er geen samenhang met het zuidelijk gelegen bos, door een sterke scheiding van bos naar weiland (raster).

Er gaat dus alleen een (zeer) klein stuk GNN verloren met weinig waarde. Het advies is om het GNN te laten herbegrenzen. Om te herbegrenzen kan Artikel 2.54a, bullet 3 van de Provinciale omgevingsverordening worden aangehaald. Hierbij kan herbegrenst worden onder de volgende voorwaarde:

“Voor zover er op 17 oktober 2014 sprake was van een onherroepelijk bestemmingsplan met daarin bestemmingen die strijdig zijn met de begrenzing van het Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone”.

Het bestemmingsplan Wapenveld - Dorp dateert uit 2007. Hierin is het plangebied aangegeven als Agrarisch met landschappelijke waarde. Dit is strijdig met het huidige natuurbeertype van dit GNN; Droog bos met productie.

Beschermde houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m² en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

INVENTARISATIE EN CONCLUSIE

In het plangebied zijn geen beschermde houtopstanden aanwezig. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Gelderland is niet nodig. Wel kan een kapmelding bij de gemeente noodzakelijk zijn.

Conclusie

Voor dit plan is op 8 november 2021 een veldbezoek uitgevoerd en daarnaast zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om het plangebied uit de NDFF geraadpleegd. Op basis van het veldbezoek en de verspreidingsgegevens is een nog onvoldoende beeld van de natuurwaarden in het gebied verkregen om de toetsing aan de Wnb op te baseren.

Nader onderzoek naar hazelworm in de zuidelijke struweelrand moet uitwijzen of het plangebied onderdeel uitmaakt van het leefgebied van hazelworm.

Het plan leidt niet tot negatieve effecten op overige beschermde soorten, mits bij de werkzaamheden rekening wordt gehouden met het broedseizoen van vogels.

Negatieve effecten ten aanzien van in het kader van de Wnb beschermde Natura 2000-gebieden kunnen nog niet worden uitgesloten. Een AERIUS-berekening moet uitwijzen of de stikstofdepositie in de gebruiksfase al dan niet boven de 0.00 mol N/ha/ja uitkomt. Deze procedure is opgestart bij de provincie.

In het plangebied zijn geen beschermde houtopstanden aanwezig

Door de plannen gaat een kleine oppervlakte aan GNN verloren. De kernkwaliteiten en de samenhang worden hierbij niet aangetast. Er kan worden herbegrenst volgens artikel 2.54a, in overleg met de provincie.